

Na čelu

Piše: fra Miljenko Stojić, OFM

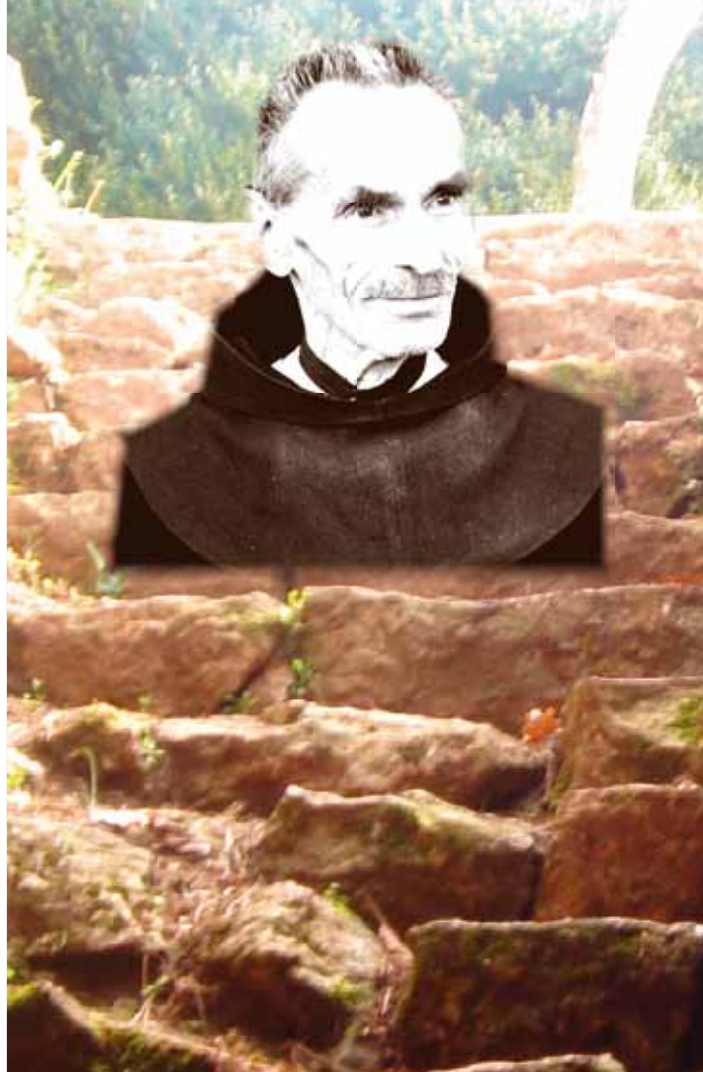
Dva brata Barbarića. Mate, koji je postao fra Marko, i Petar. Dva crkvena reda. Franjevci i isusovci. Dvije gimnazije. Širokobriješka i travnička. Dva kandidata za blaženstvo. Dva nadanja. Hoće li braća postati blaženici i sveci? Ovisit će to o dokumentima koji se marljivo prikupljaju, o svjedočanstvima onih koji se utječu njihovom zagovoru. Ali, ne treba žuriti. Puno je važnije spoznavati zbog čega su postali kandidati za uzdignuće na čast oltara i to provoditi u život.

O Petru, iako je mlađi, do sada se puno više govorilo nego li o fra Marku. Nije ni čudo. Živjeli smo u zločinačka komunistička vremena kada se mnogo toga nije smjelo ni spominjati. Na tamo neku priču o svetu životu, ipak su odmahivali rukom. Nadali su se da će ona i religija uskoro odumrijeti, kako su govorili. Tako smo mogli govoriti o Petru, a morali šutjeti o fra Marku. Komunistam je silom namećao svoje zakone i stalno govorio da to čini u ime naroda. Možda nam to izgleda smiješno, ali njegovi nasljednici i danas čine isto. Jedino ne smiju ubijati. Što ćeš,

promijenilo se vrijeme.

Fra Marko je otišao s ovoga svijeta kao najstariji od 66 ubijenih hercegovačkih franjevaca, na njihovom čelu. Bio je u 80. godini života, dok je najmlađi ubijeni franjevac, fra Ludovik Radoš, imao 20 godina. Srednja životna dob, pak, svih ubijenih iznosila je 41 godinu. Zamislimo samo koliko su dobra mogli učiniti za Crkvu i za hrvatski narod! No, unatoč zlu koje se na njih izlilo njihov život nije prošao uzalud. Svojom žrtvom, makar neki zbog nedostatka dokaza i svjedočanstava i ne postali mučenicima, pokazuju nam put kojim neprestano trebamo ići bez obzira na životni stalež. Komunisti su mislili da su utrnuili njihovu životnu svijeću, a ona se zapravo tek razgorjela. Zbog toga sve ovo i pričamo, jer bismo u suprotnom samo odmahnuli rukom.

Kad su došli po njega u sobu da ga ubiju, fra Marko je bio bolestan. Već duže vrijeme postelja mu je predstavljala glavni oslonac. Njih to nije zanimalo. Svih 12 franjevaca koje su

pronašli u samostanu na Širokom Brijegu jednostavno su pobili, nakon toga zapalili u ratnom skloništu. Gotovo. Nije. Puk je od prvog trenutka hrlio vidjeti što je s njihovim fratrima i počeo ih držati mučenicima. Zbog toga je i nastala priča da su se s puškom u ruci borili protiv komunista i polijevali ih vrelinom uljem, pa, eto, zbog toga su trebali biti ubijeni. Nitko u to nije povjerovao, čak ni oni. Međutim, uvijek su se služili lažima te im to nije previše smetalo.

Tko je bio fra Marko? Neka nam to kaže fra Ferdo Vlašić, čovjek koji je u ta vremena sačuvao živu glavu jer je bio đak, ali se kasnije, kad je obukao habit, nije mogao sačuvati od teške tamnice. Volio je svoju vjeru i svoj narod, a to je bilo neoprostivo. On ovako govori:

»Fra Marka sam dobro poznao. I kada bih prolazio i gledao kako na njega ptice padaju nešto mi je bilo zanimljivo. Čitao sam i tada ponešto o sv. Franji i mislio: "Bože, pa to je pravi Franjo." On nije mnogo govorio, niti smo mi đaci privatno k njemu pristupali, izuzevši u ispovijedi. U ispovijedi je bio vrlo lagan i rado nas je primao. Ugodno se bilo pred njim ispovjediti i rado smo išli k njemu. U to doba ne znam jesam li bio tu, ali sam čuo i razgovarao s čovjekom koji je ispitivao slučaj Petra Barbarića. To je dr. Čedomil Čekada koji je poslije sa mnom bio u zatvoru i govorio mi svoje dojmove o fra Marku. Kada je neka komisija, kojoj je na čelu bio Čedomil, došla ovamo na Brijeg i dugo ga ispitivala, čitav dan, o njegovu bratu, o Sluzi Božjem Petru Barbariću, onda je fra Marko rekao otprilike ovo, Čedomil mi je to kazivao: "Očiju mi, ja sam bio bolji i poslušniji majci od Petra." Čedomil veli da su oni to rado bilježili, jer je i to određeni znak. Ako je, naime, iz te obitelji dobar i svet fratar, onda ima nade da je i Petar bio dobar i svet iako nekada nije poslušao. No, bio je odgojen u jednom dubokom kršćanskom ozračju. Kao djeca često bismo gledali kako k fra Marku ptice dolijeću i on ih hrani. Jele su iz njegove ruke i to bi uvijek pobuđivalo zanimanje i mi bismo to gledali. Ja ga nisam vidio ni da bi nešto čitao, a kamo li da bi se bavio politikom. On se samo spremao za smrt i Bogu se molio. Uvijek s krunicom u ruci.«

Tako reče fra Ferdo. Andrija Pervan, također đak, govori kako su se komunisti odnosili prema jednom ovakvom čovjeku.

»Zatim su nas uveli u podrum i bili smo u samostanskom podrumu nekoliko sati. Uvijek je netko dolazio i izlazio. U jednom trenutku dva su partizana dovela staroga sijedog čovjeka. Jedva se kretao. Oni su ga grubo gurnuli među nas. On nije bio svjestan događanja. Ali nas je to jako prestrašilo kada smo vidjeli kako oni postupaju prema starom čovjeku. Mislim da je on ležao u krevetu. Čini mi se da su ga s kata dolje doveli među nas. Onda smo mi zaključili da ni s nama ništa dobra ne će biti. Ja sam ocijenio da on ima negdje između 80-90 godina. On nije ništa govorio. Samo je onako gledao. ... Nisu nađene čahure. Nije

bilo ranjenih, nije bilo mrtvih. A oni su nas satima i satima optuživali da smo se mi borili. Hoću kazati da su ovog čovjeka dvojica dogurali grubo. Nije bilo mjesta. Ja sam toga čovjeka prvi put vidio i nisam mu znao ni ime ni prezime. Ali kako je bio najstariji, zaključujem da se radi o Barbariću. Inače, među nama je kružila priča da živi gore i da ne izlazi jedan sveti čovjek, fratar, potpuno sijed. Da ptice dolaze na njegova ramena, na njegovu glavu, na njegove ruke. Da ih on hrani.«

Trebat će još istraživati da bi se točno utvrdilo radi li se ovdje uistinu o fra Marku ili nekom iz puka Božjega.

Za nas trenutno to nije ni toliko važno. Važnije nam je uočiti kako su se komunisti odnosili prema drugima, bez obzira kojem staležu pripadaju. Nisu voljeli vjernike i nisu voljeli domoljube. Navješćivali su da stvaraju novoga čovjeka. A taj novi čovjek trebao bi biti bez Boga, poslušan svojim gospodarima. Prisjetimo se kako su tamanili i one među sobom koji su skrenuli s »linije Partije«. Milosti nije bilo. Goli otok je najzorniji primjer. Dok su im usta bila puna slobode, zatirali su i svaki njezin proplamsaj.

Živimo u vremena kada smijemo govoriti o fra Marku i sličnima, vremena kada Europski parlament ubrzano radi na tome da veličanje komunizma bude kažnjivo djelo.

Nadam se da ćemo ih dobro iskoristiti. Jesmo silom prilika gacali po komunističkom blatu, ali to ne znači da se od njega ne možemo oprati, i to temeljito.

Franjinim STOPAMA

List Franjevačkog svjetovnog reda
i štovatelja sv. Franje
Broj 3(9), godina III.

UTEMELJITELJ I NAKLADNIK:

Vijeće mjesnog bratstva
Franjevačkog svjetovnog reda
Široki Brijeg, A. Stepinca 14, Široki Brijeg

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Gojko Jelić

UREDNIČKO VIJEĆE:

fra Stipe Biško,
Marija Brekalo, Matea Galić,
Gojko Jelić, Mirela Lovrić,
Ana-Marija Prskalo, Magdalena Vukoja

TEOLOŠKA REDAKTURA:

fra Stipe Biško

LEKTURA:

Mirela Lovrić

TISAK:

Logotip, Široki Brijeg

ADRESA UREDNIŠTVA:

A. Stepinca 14, 88220 Široki Brijeg
E-mail: franjinimstopama@gmail.com

Svoje dobrovoljne priloge
za potporu listu *Franjinim stopama*
možete slati na račun:
Franjevački samostan Uznesenja BDM-
Podračun franjevačkog svjetovnog reda
UNICREDIT BANK d.d. Mostar
br. **3382202257080158**

ISSN 2232-8580

List *Franjinim stopama* je upisan
u registar javnih glasila u Ministarstvu
prosvjete, znanosti, kulture i športa
Županije Zapadnohercegovačke, pod
rednim brojem 20., stranica 0020, dana
6. travnja 2011. godine.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII.
i uredbom II.vat. sabora izjavljujemo da ne
želimo preteći sud Crkve kome se potpuno
podvrgavamo. Riječi „mučenik“, „mučeniš-
tvo“, „čudesa“ i slično imaju u ovom listu
samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

U ovom broju

- 04 Badnjaci i Božići
- 06 Greccio ili kako sam spoznao što znači biti radostan
- 07 Božićna priča: Bože, dobro ti ovi Badnjaci žure!
- 10 Što god učiniste ...
- 11 Neka svi osjete radost Božića
- 12 Sinovi svetog Franje: fra Ljubo Kurtović
- 14 Franjina marijanska pobožnost
- 15 Otvaramo Bibliju
- 16 U školi svetog Franje
- 17 Može li život biti pjesma?
- 18 Imamo li projekt života
- 20 Za naš album
- 22 Slijediti svetog Franju
- 23 S novim Vijećem - stopama svetog Franje
- 24 Odlučiti se za dobro i činiti ga
- 26 Kako je milo kao braća zajedno živjeti
- 28 Božji darovi utkani u obitelj
- 29 Stogodišnja trećarica
- 30 Stopama pobijenih: Na čelu
- 32 Bog se proslavio u našoj obitelji
- 38 OFS Kočerin - Oduševljeni svetim Franjom
- 40 Uzorni likovi naših trećarica: Ruža Hrkać

Čitateljima lista

*članovima Franjevačkog svjetovnog reda,
svim štovateljima svetog Franje,
dobročiniteljima i podupirateljima,
te svim ljudima dobre volje*

*Na dobro vam došao Božić i Sveto porođenje Isusovo
i blagoslovljena Nova godina!*

Neka vas Gospodin blagoslovi i čuva!

Uredništvo lista i Vijeće mjesnog bratstva

Naslovna stranica: Kristina Čavar, Blaženi pogled